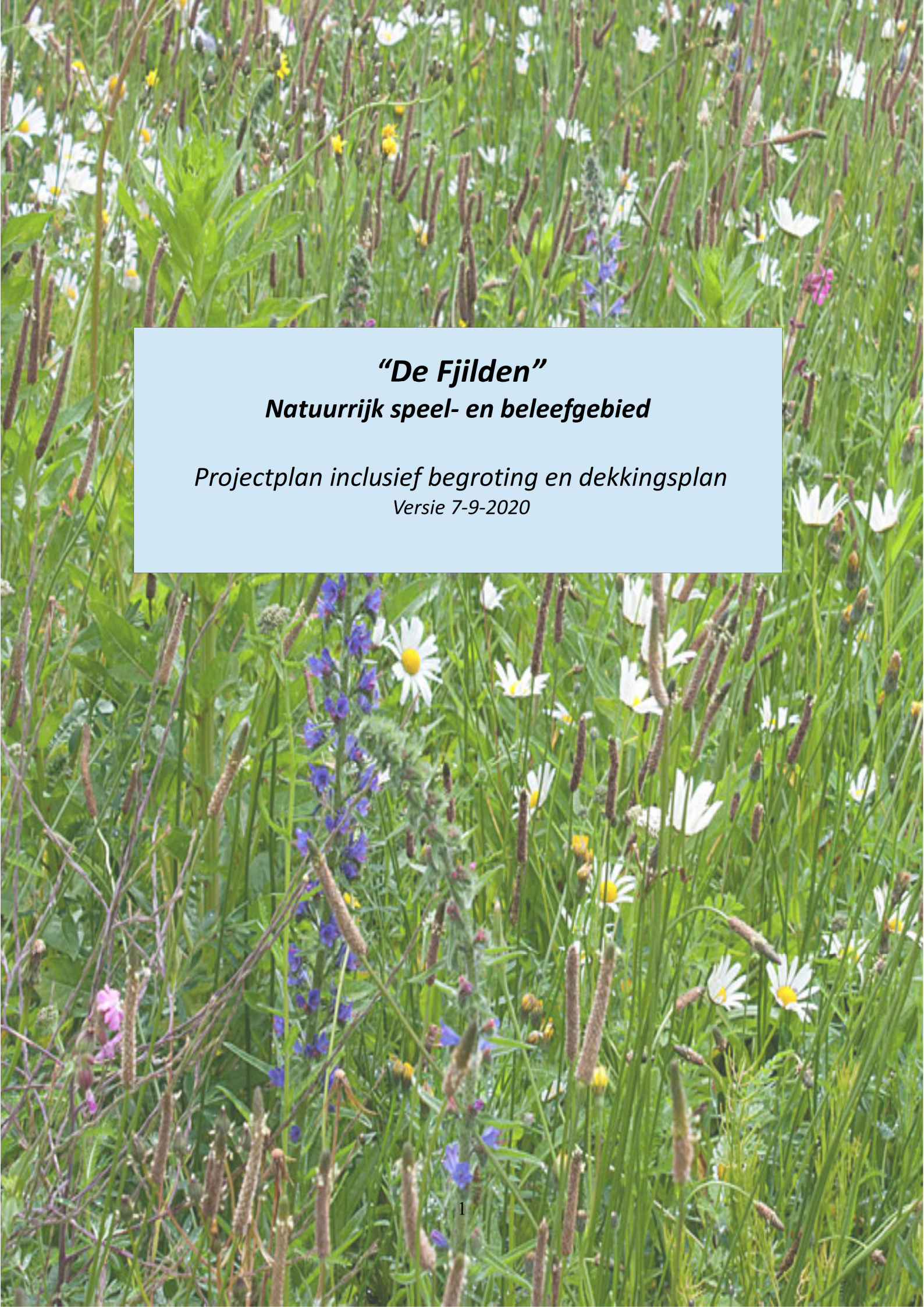

“De Fjilden”

Natuurrijk speel- en beleefgebied

Projectplan inclusief begroting en dekkingsplan

Versie 7-9-2020

“De Fjilden”

Natuurrijk speel- en beleefgebied

Projectplan 7-9-2020

(Datum: 10 Oktober 2019)
Herzien: 7 september 2020

Initiatief van:
Vogel- en natuurbeschermingswacht Oude- en Nieuwehorne
in samenwerking met Plaatselijk Belang Oude- en Nieuwehorne

Projectgroep:
Dhr. A. De Wit, Vogel- en natuurbeschermingswacht Oude- en Nieuwehorne
Mevr. M. Jonkman, Vogel- en natuurbeschermingswacht Oude- en Nieuwehorne
Dhr. R. Heida, Plaatselijk Belang Oude- en Nieuwehorne
Dhr. P. Blokstra, Plaatselijk Belang Oude- en Nieuwehorne

1. Inhoudsopgave:

Inhoudsopgave: **3**
Aanleiding van het project: **4**
Huidige situatie: 4
Mogelijkheden voor Oude- en Nieuwehorne: 4
Het Plangebied: 5
Kaders en gemaakte afspraken: 5
Aanvrager(s): **6**
Doel van het Project: **6**
Natuur: 6
Recreatie: 6
Spelen: 6
Educatieve doeleinden: 7
Dagbesteding: 7
Doelgroep: **7**
Aansluiting bij criteria: **7**
Draagvlak: 8
Samenwerking: 8
Continuïteit: 8
Empowerment: 8
Ecologie: 8
Werkzaamheden: **9**
Planning: **10**
Begroting: **10**
Dekingsplan: **11**
Sfeerimpressie: **12**
Bloemenweide met graspaden: 12
Natuurbeleving: 13
Buiten spelend leren: 14
Wandelen, zitten en moestuinieren: 15
Klimmen, klauteren en spelen: 16

2. Aanleiding van het project:

In Nieuwehorne ligt het nieuwbouwplan “De Fjilden”. Op deze locatie waren tot enkele jaren geleden de sportvelden van Nieuwehorne gevestigd. Een nieuw sportcomplex op een andere locatie in Nieuwehorne heeft dit terrein vrijgemaakt voor woningbouw. Het westelijke deel (fase 1) van dit gebied is hierin al volop in ontwikkeling. Met fase 2 wordt van start gegaan als Fase 1 compleet is afgerond. De verwachting is dat er over een jaar of 10 gestart kan worden met reguliere nieuwbouw op fase 2. Meer experimentele vormen van woningbouw, zoals kleine, duurzame woonvormen zouden mogelijk op kortere termijn (twee tot drie jaar) gerealiseerd kunnen worden. Op dit terrein van 2,6 hectare, liggen kansen voor het ontwikkelen van een interessant (hetzij tijdelijk) natuurrijk gebied wat van toegevoegde waarde is voor de leefbaarheid en de biodiversiteit van de omgeving.

Ligging plangebied in Nieuwehorne

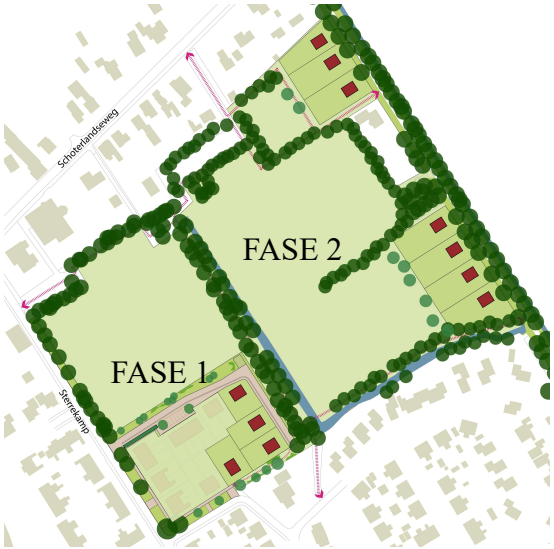

Plangebied "De Fjilden" fasering bouwwerkzaamheden

2.1 Huidige situatie:

Op het oude hoofdsportveld (fase 1) wordt op dit moment al gebouwd, en zijn de projectontwikkelaars samen met omwonenden in gesprek over de invulling van de overige uit te geven bouwkavels. De kavels aan de rand van fase 2 zijn allemaal al uitgegeven en bebouwd. Fase 2, de voormalig tennisbaan en de oude trainingsvelden, liggen er tot nu toe rommelig en onverzorgd bij. Dit terrein, van 2,6 hectare, wordt minimaal onderhouden door de gemeente en is voor het dorp een waardeloos en onbruikbaar stuk grond, geen visitekaartje.

2.2 Mogelijkheden voor Oude- en Nieuwehorne:

Tijdens verschillende dorpsavonden, georganiseerd door Gemeente Heerenveen en de projectontwikkelaar, op 27 november 2018 en 4 juni 2019 in Dorpshuis De Kiekenhof wordt gezamenlijk met omwonenden en geïnteresseerden gesproken en actief meegedacht over het inrichten van nieuwbouwplan “De Fjilden”. Tijdens deze avonden komt naar voren dat fase 1 het eerst wordt ontwikkeld. Het uitgeven en verkopen van de kavels wordt gefaseerd en over meerdere jaren uitgespreid, e.e.a. afhankelijk van vraag vanuit de markt. Het doel voor de komende jaren is het ontwikkelen, verkopen en bebouwen van alle kavels op fase 1 voordat er aan de 2e fase wordt begonnen.

Tijdens deze avonden is de wens uitgesproken het gebied (fase 2) niet onbenut te laten. De mogelijkheid wordt geschetst een deel van dit terrein voor de komende 10 jaar, mogelijk langer, voor een ander doel dan bouwen te gebruiken. Door het terrein om te vormen tot een natuurrijk en makkelijk begaanbaar gebied, door het realiseren van meerdere toegangsmogelijkheden, slingerpaden, zitgelegenheid en de kinderen uit te nodigen tot ravotten en spelen in deze natuur, wordt het terrein een aanwinst voor jong en oud.

2.3 Het plangebied:

Zoals gezegd bestaat het plangebied (fase 2) uit voormalige trainingsvelden van het oude sportcomplex van Oude- en Nieuwehorne. Dit gebied beslaat 2,6 hectare en wordt omsloten door bebouwing, boomsingels, en diverse bossages. In het midden van het terrein staat een boomwal die het terrein in tweeën splitst. De gemeente Heerenveen, grondeigenaar, is vanaf het begin betrokken bij het initiatief.

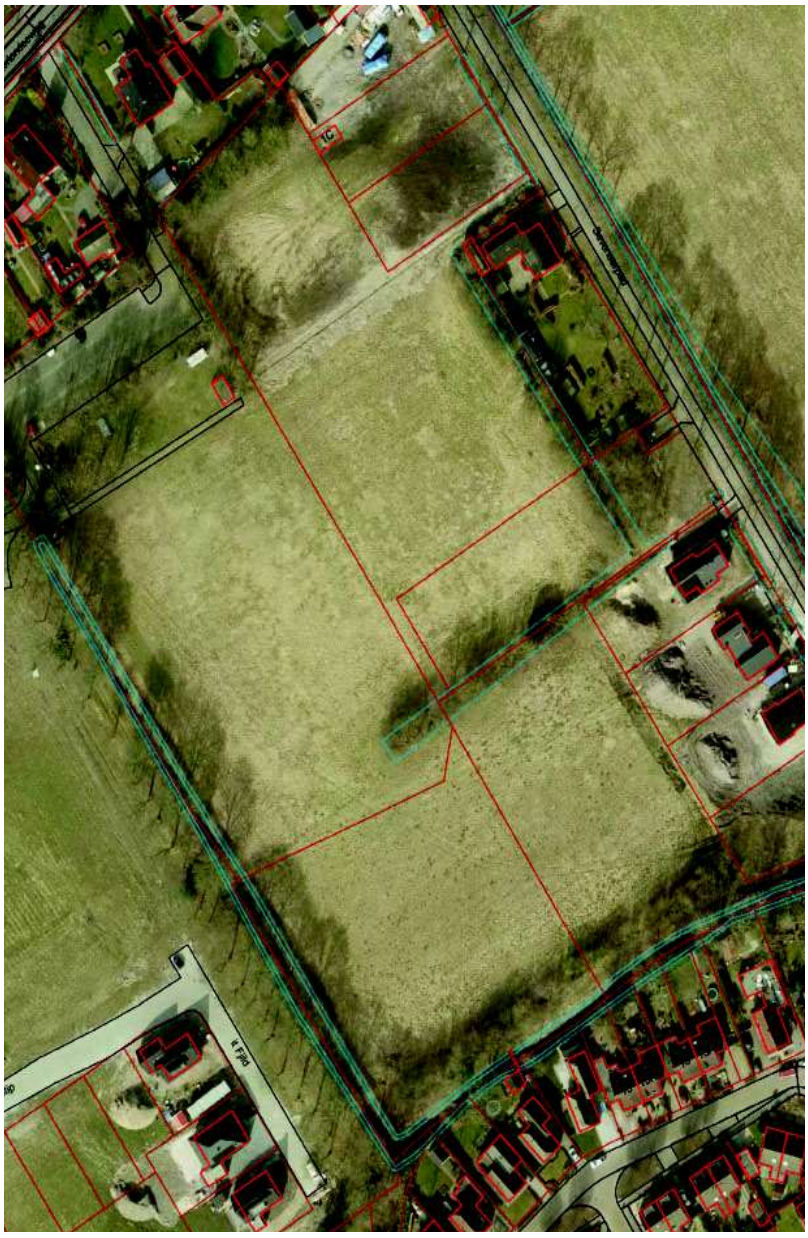

Luchtfoto plangebied "De Fjilden"

2.4 Kaders en gemaakte afspraken:

In verschillende samenkomsten tussen de betrokken partijen zijn de belangrijkste kaders opgesteld waarbinnen het project wordt vormgegeven. Deze, en andere afspraken worden in een later stadium in een gebruiksovereenkomst met de grondeigenaar nog ondertekend.

1) Flexibiliteit behouden voor (experimentele) woningbouw.

   Gemeente Heerenveen wenst een deel van het beschikbare terrein te reserveren voor (experimentele) woningbouw. Dit deel zou binnen 2 tot 3 jaar al beschikbaar moeten zijn. In het ontwerpproces wordt hiermee rekening gehouden in de vorm van een goede toegankelijkheid van het afgesproken deel van het terrein, met minimaal grondverzet en minimale plaatsing van atributen. De mogelijkheid doet zich voor een win-win situatie te creëeren waarin bijvoorbeeld tiny-houses geplaatst kunnen worden in een bloemenweide.

2) Duidelijke communicatie in de tijdelijkheid van het terrein.

   Er moet duidelijk worden gecommuniceerd dat het natuurrijk beleefgebied van tijdelijke aard is en dat er in de toekomst woningbouw gepleegd gaat worden. Hier kan onder andere naar verwezen worden in de naam van het terrein, het plaatsen van informatieborden en heldere communicatie hierover in de media, naar werkgroepen en de gebruikers.

3) Regeling tijdelijke natuur.

   Wanneer het gebied aangemerkt wordt als tijdelijke natuur wordt het terrein door zowel de grondeigenaar als de beherende partij volgens de gedragscode tijdelijke natuur ontwikkeld, beheerd en opgeruimd.

4) Afspraken over het afronden van het project.

   Zodra er (vergevordere) plannen zijn voor het ontwikkelen van de woningbouw op het terrein zal overgegaan worden tot het overdragen van het terrein aan de grondeigenaar. Een en ander in goed overleg. Vogel- en natuurbeschermingswacht Oude- en Nieuwehorne, eigenaar van de geplaatste atributen en materialen, zal geplaatste atributen verwijderen en deze indien mogelijk zal er hiervoor een herbestemming voor worden gezocht. Afspraken hierover worden nog verder uitgewerkt in eerder genoemde gebruikersovereenkomst.

Aanvragers:
De vogel- en natuurbeschermingswacht Oude- en Nieuwehorne heeft het plan opgevat dit terrein om te vormen tot een natuurrijk belevingsgebied voor jong en oud. Hoofddoel voor de vogelwacht is een bijdrage te leveren aan de natuurontwikkeling en -beleving in deze regio. Samen met *Plaatselijk Belang Oude- en Nieuwehorne* gaan we dit project bij de verschillende scholen, dagbestedingsfaciliteiten en verenigingen onder de aandacht te brengen zodat iedereen van dit gebied kan gaan genieten.

4. Doel van het project:
Het creëren van een waardevol natuurrijk gebied met als hoofdpijler behoud en uitbreiding van de biodiversiteit. Bij een inventarisatie van de omgeving van het terrein komen verschillende mogelijke gebruikers in beeld. Dit gegeven versterkt de mogelijkheid het terrein dusdanig in te richten dat naast het hoofddoel een aantal recreatie en educatieve functies aan het gebied toe te kennen zijn.

4.1 Natuur:
We willen de biodiversiteit een kans geven zich te ontwikkelen. Door het creëren van verschillende biotopen (hoge, laaggelegen, lichte en schaduwrijke plekken) kunnen we, mede door het gericht inzaaien van diverse inheemse, biologisch geteelde bloemen- en kruidenmengsels, verschillende soorten insecten en vogels aantrekken. Hierdoor ontstaat een systeem dat meer divers en beter in balans is en zo bijvoorbeeld de overlast van de eikenprocessierups kan verminderen door het aantrekken van hun natuurlijke vijanden. Het bouwen van een groot insectenhotel geeft ons inzicht in de ontwikkeling van deze diversiteit.

4.2 Recreatie:
Via een aantal simpele ingrepen, het maaien van paden en het aanleggen van een brug, kan het terrein beter toegankelijk worden gemaakt. Zo ontstaat een interessant wandelgebied (dat met minimale onderhoudskosten) gebruikt kan worden door de hele gemeenschap. Hierbij ook valt te denken aan diverse dagbestedingsinitiatieven uit de buurt o.a. Het Aardemahuys (dagbesteding voor ouderen) en het Thomashuis, (begeleid wonen voor mensen met verstandelijke beperking) ook zij kunnen hier met hun bewoners de natuur in. Door op enkele plekken een simpele zitgelegenheid te bieden en de paden goed begaanbaar te houden kunnen ook “minder goed ter been zijnde” gebruik maken van de route.

4.3 Spelen:
Het terrein kan als natuurlijke kinderspeelplaats worden bestempeld, de kinderen hebben hier de ruimte om zelf te ontdekken, bouwen en ravotten. Hutten bouwen van natuurlijke materialen, bijvoorbeeld wilgentenen, een crossbaan voor de fietsen, slootjespringen, knoeien met water, mogelijkheden te over.

4.4 Educatieve doeleinden:
De basisscholen (OBS Sevenaer en CBS Wijbrandi) gaan dit gebied opnemen als uitloopgebied bij hun leerplannen voor de biologielessen. Het terrein ligt op loopafstand (5 minuten) vanuit beide scholen, en is voor diverse andere kinderopvanglocaties (als de peuterspeelzaal in dorpshuis De Kiekenhof, kinderdagverblijf 'De Sinnestrieltsjes' en overige kleinschalige opvang b.v. gastouders) ook makkelijk te bereiken. Dit terrein biedt ook mogelijkheden voor het overige verenigingsleven, bijvoorbeeld de jeugdafdeling van de Vogel- en natuurbeschermingswacht gaat diverse activiteiten organiseren op en rond dit terrein.

4.5 Dagbesteding:
De mogelijkheid wordt onderzocht om plek te reserveren voor een kleine 'gemeenschappelijke' moestuin, dit kan dan voor bijvoorbeeld Het Aardemahuys (dagbesteding voor ouderen) en Het Thomashuis (woongroep voor mensen met een verstandelijke beperking) een mooie uitbreiding op het aanbod van activiteiten worden.

5. Doelgroep:
Het beleefgebied is een aanwinst voor het dorp doordat het verschillende doelgroepen samen kan brengen. Jong en oud maken gebruik van het gebied, de een voor een wandeling, de ander een middagje ravotten. Dit brengt ook een stuk sociale controle met zich mee. De natuur profiteert van het feit dat we voorwaarden scheppen voor een divers gebied waar vele insecten, vogels en zoogdieren baat bij hebben. Een opsomming van de verschillende gebruikers uit de buurt:

- CBS Wijbrandi
- OBS de Sevenaer
- Kleuterschool de Lytse Bearkes in Dorpshuis De Kiekenhof
- Kinderopvang 'De Sinnestrieltsjes' en gastouders uit de buurt
- Het Aardemahuys (dagbesteding voor ouderen)
- Het Thomashuis (woonvorm voor mensen met verstandelijke beperking)
- Jeugdafdeling van de Vogel- en natuurbeschermingswacht Oude- en Nieuwehorne

6. Aansluiting bij criteria:

6.1 Draagvlak:
Tijdens de bewonersavonden (27 november 2018 en 4 juni 2019, georganiseerd door de Gemeente Heerenveen en de projectontwikkelaar) voor het ontwikkelen van de woningbouw op fase 1 kwam naar voren dat men (de omwonenden) het terrein voor fase 2 geen 10 jaar onbenut wil laten. De Vogel- en Natuurbeschermingswacht Oude- en Nieuwehorne en Plaatselijk Belang Oude- en Nieuwehorne waren beide aanwezig bij deze avonden.

De Vogelwacht heeft het plan opgevat fase 2 te ontwikkelen tot een natuurrijk wandel- en speelgebied. Deze plannen zijn gepresenteerd bij een bewonersbijeenkomst, eind november 2019. Hierna is een kleine projectgroep opgesteld, bestaande uit omwonenden, en belangstellenden die gezamenlijk het ontwerpproces ingaan. Door het betrekken van omwonenden, bedrijven en verenigingen uit de omgeving wordt een nog breed draagvlak gecreëerd. De kaders waarbinnen het project vormgegeven wordt worden zoals beschreven bepaald door de grondeigenaar gemeente Heerenveen en de beleidslijn tijdelijke natuur. Het project wordt ondersteund door o.a. Gemeente Heerenveen, Plaatselijk Belang Oude- en Nieuwehorne en de Vogelwacht.

6.2 Samenwerking:
Zoals uit bovenstaande blijkt wordt het gebied ontwikkeld vanuit de gemeenschap. Gemeente Heerenveen heeft als grondeigenaar mede de kaders bepaald, de Vogelwacht zal als voortrekker samen met Plaatselijk Belang, de omwonenden, bedrijven en scholen in de buurt meenemen in het overlegproces en de uitvoering zodat het uiteindelijke plan gezamenlijk en van onderaf opgebouwd wordt. Als het project eenmaal gerealiseerd is zullen de verschillende gebruikers actief bij het beleefgebied worden betrokken en er zelf gebruik van gaan maken.

6.3 Continuïteit:
Het hoofddoel van het terrein, de natuurontwikkeling zal door de Vogelwacht begeleid en waar nodig bijgestuurd worden. Samen met Plaatselijk Belang en de Gemeente Heerenveen zullen de verschillende werkzaamheden bijvoorbeeld het verzamelen voor vrijwilligers voor diverse onderhoudsklussen gecoördineerd worden. We hopen het meeste werk samen met vrijwilligers en eventueel de scholen op te knappen, op die manier wordt de binding met het gebied versterkt.

6.4 Empowerment:
Het gebied bied een toegevoegde waarde voor bijvoorbeeld het Aardemahuys (dagbesteding voor ouderen) en het Thomashuis, (begeleid wonen voor mensen met verstandelijke handicap) Er kan ruimte gemaakt worden voor een gemeenschappelijke moestuin, voor het verbouwen van eigen groenten, als toevoeging op de dagbesteding. Het aanleggen van dergelijke gemeenschappelijke ontmoetingsplek, brengt verschillende leeftijden bij elkaar, zorgt voor een stuk zingeving en natuurbeleving en trekt de mensen actief naar buiten. Bewegen in de buitenlucht heeft een bewezen positieve invloed op het welbevinden van de mens!

6.5 Ecologie:
Hoofddoel van het project is het creëren van een natuurrijk (be)leefgebied voor mens en dier. De biodiversiteit krijgt een boost door het aanleggen van verschillende groeiomstandigheden. Door het terrein te profileren in hoge en laaggelegen delen, gebruik makend van de schaduwrijke en zonnige plekken, kunnen we verschillende soorten (biologisch geteelde) inheemse bloemen- en kruidenmengsels inzaaien. We make gebruik van de al aanwezige boomstructuren (zie luchtfoto terrein) en het diverse struikgewas. Hierdoor ontstaat er een gevarieerd gebied waarin verschillende planten en dieren zich thuis gaan voelen. Door deze ingrepen neemt de biodiversiteit in het gebied enorm toe en ontstaat een systeem dat beter in balans is en zo bijvoorbeeld de overlast van de eikenprocessierups kan verminderen door het aantrekken van hun natuurlijke vijanden. Het bouwen van een groot insectenhotel geeft ons inzicht in de ontwikkeling van deze diversiteit.

7. Werkzaamheden:

Voorbereidende werk door vrijwilligers:

- Kaders opstellen met de belanghebbenden waarbinnen het project vormgegeven wordt.
- Projectopzet maken en presenteren op de bewonersavond eind november 2019, georganiseerd door de Gemeente Heerenveen, en de projectontwikkelaar, in dorpshuis De Kiekenhof.
- Zadenmengsels selecteren die geschikt zijn voor deze bodem en de verschillende biotopen.
- Uitzetten van het ontwerp in het terrein, padenstructuur en bloemenweides

Voorbereidend werk voor grondverzet (uitbesteed):

- Maaien en afvoeren maaisel huidige situatie, verschralen waar mogelijk.
- Toegangspaden begaanbaar maken (in overleg met Gemeente Heerenveen)

Grondverzet:

- Het terrein profileren met behulp van loonbedrijf uit de buurt
- Met vrijwilligers het terrein zaai-klaar maken (handwerk)

Bouwkundige werken, deels uitbesteed, deels vrijwilligers:

- Brug laten bouwen over de sloot voor betere toegankelijkheid (uitbesteed)
- Aantal bankjes laten maken en verspreid over het terrein plaatsen als rustpunt. (uitbesteed)
- Het plaatsen van grote houten bakken voor het verbouwen van groenten en kruiden als onderdeel van een dagbestedingsproject, paden begaanbaar zijn met rollator. (vrijwilligers)
- Insectenwand maken 6x1,5 meter (vrijwilligers)

Beplanting:

- Geschikte zadenmengsels selecteren met behulp van externe partij (deels uitbesteed)
- Inzaaien van het terrein met behulp van vrijwilligers (handmatig)
- Begeleiden van het groeiproces, met vrijwilligers onkruiden wieden waar nodig (handwerk)

Onderhoud:

- Het twee jaarlijks maaien door gemeente (huidige onderhoud voortzetten maar dan maaisel afvoeren) kan evt. afgebouwd worden naar 1 x per jaar en gefaseerd maaien.
- Het begaanbaar houden van de wandelpaden, per twee weken maaien van de padenstructuur als dat mogelijk en nodig is. Door intensief gebruik worden de paden ook begaanbaar gehouden. (indien mogelijk vrijwilliger)
- Samen met de Vogelwacht, Plaatselijk Belang en de Gemeente Heerenveen zullen de verschillende werkzaamheden diverse onderhoudsklussen gecoördineerd worden.
- Het onderhoud en gebruik van de houten bakken kan jaarlijks worden geadopteerd door bijvoorbeeld de dagbesteding maar ook kan aan de scholen worden gedacht.

8. Planning:

Het project zal qua planning als volgt worden uitgezet,

- Eind 2020 planvorming en in het werk zetten werkgroep
- Najaar 2020, voorjaar 2021 grondwerk en het inzaaien van het terrein
- Zomer 2021 bouwkundige werken aanbrengen zoals de brug en zitgelegenheden.
- Feestelijke openstelling van het terrein als de klaprozen bloeien.
- Een aantal onderdelen binnen het project (insectenmuur, buurtmoestuin) zullen door vrijwilligers worden gerealiseerd met uitloop naar 2022.

9. Begroting:

In deze begroting staan aannames op basis van prijsopgaves opgevraagd bij diverse lokale bedrijven. Wanneer het ontwerp van het terrein er is gaan we daarmee verder en kunnen we met onze werkzaamheden binnen deze begroting aan de slag. Wij willen de gemeenschap en bedrijven uit de buurt zoveel mogelijk betrekken bij het realiseren van het project. Genoemde prijzen zijn inclusief btw, exclusief eventuele kortingen.

BEGROTING:			
Kostenomschrijving:	**Aantal:**	**Eenheid:**	**Bedrag:**
Werkzaamheden (vrijwilligers á € 10,36 per uur)	500	uur	**€ 5.180**
o.a. 100 uur voorbereiding, grondwerk zaaiklaar maken en inzaaien 100 uur, onderhoudswerk 120 uur, plaatsen diverse bouwkundige onderdelen 120 uur, realiseren insectenwand 60 uur			
Grondwerk loonbedrijf, 4 dagen kraanwerk terrein incl. klick	4	dagen	**€ 3.000**
Zandbult voor spelen (inclusief transport)	12	m^3	**€ 200**
Diverse zadenmengsels inclusief advieskosten cruydthoeck	8000	m^2	**€ 3.600**
Leveren en plaatsen houten brug voor betere toegankelijkheid	1	stuk	**€ 2.000**
Leveren en plaatsen natuurlijke bankjes á € 500,00	5	stuks	**€ 2.500**
Realiseren buurtmoestuin			**€ 1.500**
leveren en plaatsen verhoogde houten bakken, biologische potgrond en -beplanting			
Overige inrichtingen terrein			**€ 2.750**
B.v. Waterobject, (bronbemaling met zwengelpomp € 1.200,00) Grote bijen- en insecten wand van 6 x 1,5 meter € 500,00, infopaneel bij de entree € 550,00, Oude boomstronken, zwerfkeien, boomwortels (veelal gesponsord) voor de verdere inrichting van het terrein m.n. transportkosten € 500,00			
Onvoorzien			**€ 1.000**
Totale begroting:			**€ 21.730**

Dekkingsplan:	
Iepen Mienskipfûnds *(toegekend maart 2020)*	**€ 8.692**
Rabobank cooperatiefonds (toegekend december 2019*)*	**€ 5.000**
Zelfwerkzaamheid á € 10,36 per uur	**€ 5.180**
Vogelwacht *(jaarlijkse koekactie onder de leden)*	**€ 1.000**
Plaatselijk belang	**€ 1.000**
Overige aan te schrijven fondsen o.a.	**€ 858**
Friese Milieufederatie *(aan te vragen)*	
Oranjefonds (groen verbind) *(aan te vragen)*	
Jantje beton *(aan te vragen met de jeugdvogelwacht)*	
ONMKB (ondernemersfonds Heerenveen) *(aan te vragen)*	
Stichting recreatie Oude- en Nieuwehorne *(aan te vragen)*	
Totale dekking:	**€ 21.730**

10. Sfeerimpressie:

10.1 Bloemenweide met graspaden:

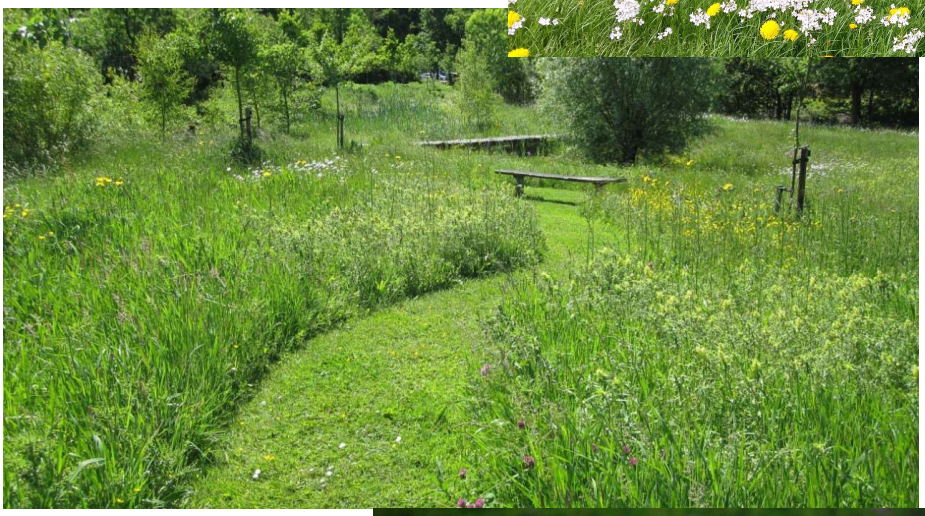

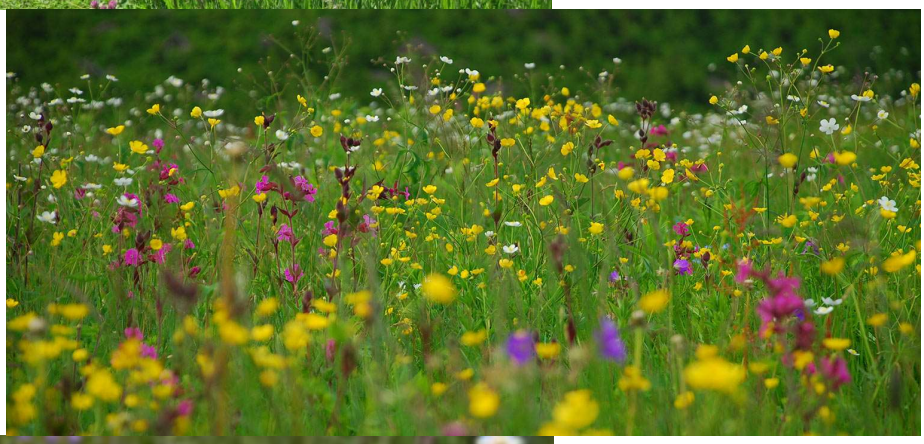

10.2 Natuurbeleving:

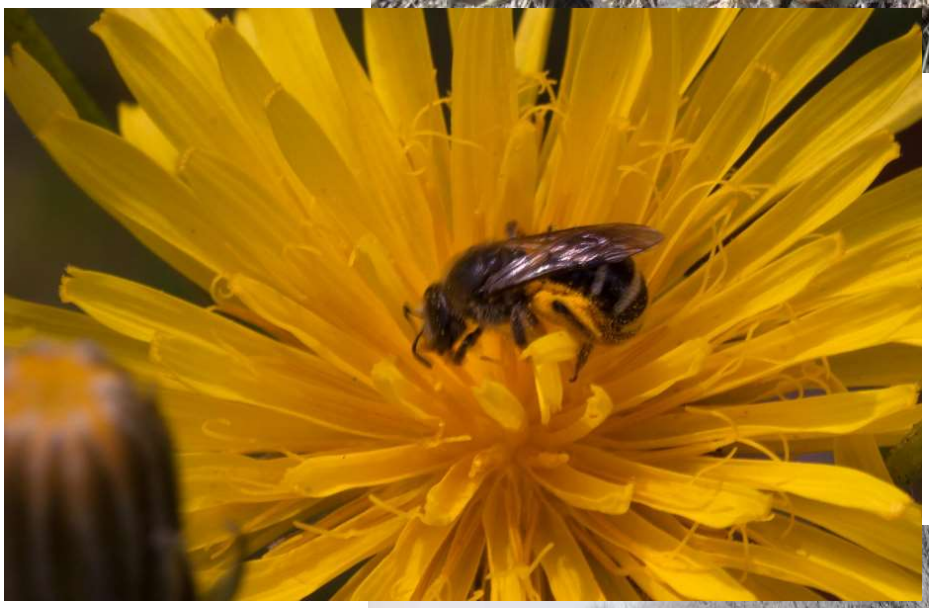

10.3 Buiten spelend leren:

10.4 Wandelen en zitten en samen (moes) tuinieren:

10.5 Klimmen, klauteren en spelen: